

Mer om ...

Registerkontroll av personal

- Lagstiftningen om registerkontroll syftar till att stärka barns och ungas skydd mot sexualbrott och andra grova brott
- Skollagens bestämmelser kompletteras av bestämmelser i en lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn
- I vissa verksamheter finns krav på att den som ska arbeta måste lämna ett utdrag ur polisens belastningsregister innan han eller hon anställs
- I andra verksamheter finns krav på att den som ska arbeta måste visa upp ett utdrag ur belastningsregistret endast om den som erbjuder anställningen begär det
- Det är den som ska visa registerutdraget som ska begära ut utdraget från Polismyndigheten

Registerkontrollen ett skydd för barn och unga

Bestämmelserna i skollagen om registerkontroll av personal har kompletterats med en lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Lagen bygger på ett EU-direktiv och innebär bland annat att registerutdrag kan begäras i fler verksamheter än som sägs i skollagen.

Lagstiftningen om registerkontroll syftar till att stärka barns och ungas skydd mot sexualbrott och andra grova brott. Reglerna bygger på en sammanvägning av två viktiga skyddsintressen – å ena sidan intresset av att minska riskerna för övergrepp mot barn och å andra sidan skyddet för den personliga integriteten. Med barn avses personer under 18 år.

Det är viktigt att komma ihåg att registerutdraget bara är en del av bedömningsunderlaget för om en person är lämplig för arbetet. Även om en person saknar anteckningar om brott ska man vara lika noggrann i den övriga kontrollen av personens lämplighet för arbetet, till exempel när det gäller referenser.

Visserligen innebär lagstiftningen inte något förbud mot att låta någon arbeta i verksamheten som har lämnat in ett registerutdrag med anteckning om brott, men man måste vara mycket försiktig och noggrann med övrig kontroll innan ett sådant beslut fattas. Barnens trygghet och säkerhet måste

alltid komma i första hand.

Skyldigheten att lämna registerutdrag

Registerutdrag måste visas upp inför anställning i förskola, grundskola och motsvarande skolformer samt fritidshem och annan pedagogisk verksamhet

För att få en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt annan pedagogisk verksamhet, krävs att personen visar ett utdrag ur belastningsregistret. Den som inte visat ett registerutdrag får inte anställas i verksamheten (nedan kallad obligatorisk registerkontroll).

Med anställning jämförs uppdragstagare eller anställda hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten, lärarstudenter och vissa vuxenstuderande samt deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program.

Registerutdrag ska visas upp inför anställning i gymnasieskola och gymnasiesärskola om arbetsgivaren kräver det

Den som erbjuds en anställning i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan ska, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur belastningsregistret (nedan kallad frivillig registerkontroll).

Med anställning jämförs uppdragstagare eller anställda hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller praktiktjänstgöring (se nedan).

Registerutdrag ska visas upp inför praktiktjänstgöring om arbetsgivaren kräver det

Med praktiktjänstgöring avses

- verksamhetsförlagd utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola,
- praktik inom ramen för en utbildning, och
- arbetspraktik som anordnas av arbetsförmedlingen.

Om praktiktjänstgöringen kan anses innehålla direkta och regelbundna kontakter med barn får avgöras i det enskilda fallet av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren. Den som utför praktik inom ramen för en utbildning på grundskole- eller gymnasienivå utför ofta praktiken under kortare perioder i närvaro av ordinarie personal på ett sådant sätt att kontakten med barnen inte alltid kan anses som direkt och regelbunden. Som praktik räknas både arbetsplatsförlagt lärande (apl) och annan praktik som ingår i introduktionsprogrammen.

Informationen i registerutdragen

Utdragen i de olika registerkontrollerna visar om en person blivit dömd för vissa allvarliga brott, i regel under de senaste tio åren. Utdraget begränsas till uppgifter om sexualbrott och barnpornografibrott samt mord, dråp, grov misshandel, människorov och grovt rån. Detta är brott som innebär mycket allvarliga kränkningar av andra människor. Ett utdrag får vara upp till ett år gammalt. Det framgår av registerutdragen om personen förekommer i registret eller inte.

Utdraget ska visas upp i slutet av processen

Det är endast den person som valts ut för att anställas, anlitas eller för att tas emot i verksamheten som ska visa registerutdrag. Det är alltså inte meningen att registerutdraget ska begäras tidigare i processen, exempelvis i samband med ansökan eller när man kallar ett urval sökande till intervju. På samma sätt är det först när det är klart vem som tilldelats arbete i verksamheten, exempelvis av ett bemanningsföretag, som registerutdrag ska begäras. Ett erbjudande av tjänst eller praktik, kan alltså lämpligen innefatta ett förbehåll för vad registerutdraget kan komma att visa. Ett sådant förbehåll kan också vara lämpligt när man tar emot en person som tilldelats arbete i verksamheten. Arbetsgivaren har vidare inget lagstöd för att begära att personer som anstälts, anlits eller tagits emot i verksamheten vid senare tillfälle ska visa ytterligare registerutdrag.

Vid planeringen av tillsättningar av anställningar måste arbetsgivaren ta hänsyn till den tid det tar att begära in ett registerutdrag. Registerkontrollen gäller emellertid även vid tillsättningar av hastigt uppkomna vakanser. Vid sådana situationer kan dock tiden det tar att begära in registerutdrag medföra problem. Rekommendationen i förarbetena är att organisationen har beredskap för detta exempelvis genom att tillfälligt flytta personal inom verksamheten, en annan möjlighet som föreslås är att använda personer som tidigare varit anställda av arbetsgivaren under det senaste året och därför inte behöver visa något nytt registerutdrag.

Personer som ska visa registerutdrag

Den obligatoriska registerkontrollen

Den obligatoriska registerkontrollen avser alla typer av yrkeskategorier inom de verksamheter som anges ovan. I den kontrollen görs alltså ingen skillnad på om man har direkt kontakt med barn eller tillhör andra personalkategorier som till exempel administrativ personal, skolvaktmästare eller kökspersonal. Kontrollen ger däremot inte stöd för att begära in ett utdrag redan när någon anmäler sig till en vikariepool.

Den frivilliga registerkontrollen

Personal i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan omfattas av den frivilliga

registerkontrollen, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn. Den frivilliga registerkontrollen omfattar även föräldrar som erbjuds anställning eller uppdrag i en grupp som det egna barnet ingår i.

Den frivilliga registerkontrollen är aktuell endast om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn.

Med direkt och regelbunden kontakt med barn avses följande:

- Med begreppet "direkt och regelbunden kontakt med barn" avses sådana arbeten som inbegriper återkommande och nära kontakter med barn.
- Det är fråga om arbeten där arbetsuppgifterna i väsentlig grad består i att huvudsakligen utan vårdnadshavarens eller någon annan vuxens närvaro, fostra, undervisa, sköta eller annars ta hand om barn eller på annat sätt arbeta i personlig kontakt med barn.
- Kravet på regelbundenhet innebär återkommande direktkontakt med barn och bedöms med hänsyn till den aktuella verksamheten.
- Relevanta omständigheter att ta med i bedömningen av vad som utgör direkt och regelbunden kontakt med barn är även vilken typ av kontakter det rör sig om, vilken intensitet kontakterna har samt om de alltid utförs i närvaro av vårdnadshavare eller annan vuxen.
- Det är ytterst upp till den enskilde arbetsgivaren att bedöma om en persons arbetsuppgifter kan anses innefatta direkta och regelbundna kontakter med barn.

Arbete på i huvudsak samma villkor som en anställd

Den obligatoriska registerkontrollen ska som nämnts även göras på personer som erbjuds eller tilldelas arbete på i huvudsak samma villkor som en anställd i de verksamheter som täcks av registerkontrollen. Detta om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet.

I den här kategorin ingår:

- personer som är anställda hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten om att sköta stödfunktioner som till exempel städning, fastighetsskötsel eller skolskjuts på entreprenad, liksom anställda på bemanningsföretag,
- enskilda uppdragstagare och
- kommunanställda som tillhör en annan nämndförvaltning än den som ansvarar för kommunens verksamhet vad gäller förskola, skola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, men som på grund av kommunens organisation tilldelas arbetsuppgifter inom dessa verksamheter. Det kan till exempel gälla personal från fritidsförvaltningen eller fastighetsförvaltningen.

Andra som tas emot i verksamheten och som omfattas av den obligatoriska registerkontrollen

En obligatorisk registerkontroll ska även göras på personer som

- under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen, enligt högskolelagen, eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen, eller
- genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom de verksamheter som täcks av registerkontrollen.

Personer som inte omfattas av den obligatoriska registerkontrollen

Som framgår av ovan så ska de flesta som arbetar och verkar inom förskola, skola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet visa registerutdrag. Det finns emellertid några undantag.

Kraven på registerkontroll gäller inte den som redan arbetar inom de verksamheter som omfattas av lagstiftningen, eller som haft anställning, uppdrag, praktik eller liknande i skolväsendet och inom ett år erbjuds en förnyad möjlighet att arbeta i samma verksamhet.

Av förarbetena framgår att ytterligare personer som är undantagna är föräldrar som deltar i verksamheter där deras egna barn vistas, exempelvis vid föräldrakooperativ, barns och elevers personliga assistenter samt vuxna familjemedlemmar till dagbarnvårdare.

Det är, enligt regeringen, praktiskt svårigenomförbart att genomföra registerkontroll av färdtjänstchaufförer och bussförare i linjetrafik. Dessa omfattas därför inte av registerkontrollen.

Kravet på obligatorisk registerkontroll gäller inte heller för personal i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan eller för praktikanter från grundskola och gymnasieskola.

Som ovan angetts så täcks annan pedagogisk verksamhet av registerkontroll. Regeringen anger emellertid i förarbetena till bestämmelserna att vad det gäller annan pedagogisk verksamhet kan antas att det i det stora flertalet verksamheter inte kommer att arbeta någon annan personal än den eller de som själva driver verksamheten eller som är företrädare för den juridiska person som är huvudman. Dessa omfattas inte av lagen om registerkontroll. Detta innebär dock inte att dessa personer är undantagna från lämplighetsprövning. Ett villkor för rätt till bidrag för sådan verksamhet är nämligen att huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande offentlig verksamhet. I detta ligger ett krav på personlig lämplighet hos den som förestår verksamheten.

Dokumentationen av registerutdrag

Registerutdragen har utformats för att vara svåra att förfälska. Originalen känns lättast igen på det kraftiga, gulaktiga arkivpappret, vattenstämplat med Polismyndighetens vapen.

Om en person som lämnat ett obligatoriskt registerutdrag begär det, måste registerutdraget återlämnas i original. Samtidigt måste det kunna styrkas i efterhand att lagen följts och att utdraget verkligen visats upp när någon anställts, anlits eller tagits emot i de verksamheter som täcks av registerkontroll. Detta görs till exempel genom att ta en kopia på utdraget eller genom en tjänsteanteckning som sparas.

Kontrollen av ett frivilligt registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.

Arbetsgivaren ska kontrollera registerutdraget

Arbetsgivaren är skyldig att genomföra den obligatoriska registerkontrollen av den som erbjuds anställning. Detsamma gäller den som beslutar om att anlita eller ta emot någon i verksamheter som täcks av registerkontroll.

Om arbetsgivaren och uppdragsgivaren, enligt den frivilliga registerkontrollen, väljer att inte begära att få se ett utdrag finns det inget förbud att anställa, anlita eller ta emot personer i verksamheten.

Vad händer om lagen inte följs?

När det gäller kommuner och landsting kan ett beslut att anställa eller ta emot någon i verksamheten som inte visat upp ett obligatoriskt registerutdrag upphävas om beslutet överklagas enligt 10 kap. kommunallagen. Skolinspektionen har möjlighet att inom ramen för sin tillsyn kritisera såväl offentliga som enskilda huvudmän om lagstiftningen rörande registerkontroll inte följs.

Ansökan om registerutdrag

Det är den enskilde själv som ska hämta in registerutdraget

Endast den person som registerutdraget avser har rätt att begära ut ett sådant utdrag från Polismyndigheten. Normalt tar det cirka två veckor att få det beställda utdraget. Utdraget skickas till den person som utdraget gäller.

Det finns inga krav på att den som ska visa registerutdraget ska lämna detta obrutet. Den person som registerutdraget gäller har alltså möjlighet att själv ta del av uppgifterna i utdraget innan detta lämnas till den som gör

registerkontrollen.

Så här ansöker man om registerutdrag

Det är Polismyndigheten som lämnar ut utdrag ur belastningsregistret. Det finns olika typer av utdrag. Ett särskilt registerutdrag, ett så kallat skolutdrag, gäller för anställningar inom förskola, skola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet. Ansökan ska fyllas i och skrivas under av den som registerutdraget gäller. Blankett 442.5 ska då användas.

Ett annat utdrag är avsett för den som ombetts lämna in ett utdrag ur belastningsregistret enligt bestämmelser i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Blankett 442.14 ska då användas.

Om en medborgare i ett annat EU-land ansöker om ett utdrag inhämtar Polismyndigheten uppgifter från det land där personen är medborgare. Två blanketter ska då användas, 442.5 och 442.10. Om den sökande inte har svenskt person- eller samordningsnummer ska blanketterna 442.3 och 442.10 användas.

Blanketter för att ansöka om registerutdrag kan du hämta på närmaste polisstation eller på:

www.polisen.se – Sök via Service, Blanketter, Registerutdrag
www.skl.se – Sök via skola och registerkontroll

Blanketterna ska skickas till:

Polismyndigheten
Box 757
981 27 Kiruna
Tel. 010-56 335 02 Fax. 010 56 353 33

Man kan även skicka en inskannad begäran via e-post:

e-post: registerutdrag@polisen.se

Det är inte möjligt att beställa utdrag direkt per telefon.

Aktuella bestämmelser och förarbeten

Det här materialet grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800) och lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn samt på förarbetena Stärkt skydd för barn mot sexuella övergrepp (prop. 2012/13:194), Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), Utvidgad registerkontroll inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg (prop. 2007/08:28) och Lämplighetsprövning av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg (prop. 1999/2000:123).

Registerkontroll av personal: 2 kap. 31-33 §§ skollagen

Registerkontroll av personer som ska arbeta med barn: Lagen (2013:852)

om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn

Enskildas rätt att begära uppgifter om sig själv ur belastningsregistret:
9 § lagen (1998:620) om belastningsregister

Vilka brott registerutdragen omfattar: 22 § tredje och sjätte styckena
förordningen (1999:1134) om belastningsregister

Polismyndighetens inhämtande av uppgifter om medborgare i en annan
medlemsstat inom Europeiska unionen: 22 c § förordningen (1999:1134)
om belastningsregister

Läs mer på www.skolverket.se